

världen & vi

ENTIDNING AV OCH FÖR ELEVER MED SVENSKA SOM ANDRASPRÅK, NUMMER 4, NOVEMBER 2013

Tema: Mamma, pappa, barn – i Sverige

LYSSNA!

VISA RESPEKT!

GE GODA RÅD!

**Så tycker barnen att
föräldrarna ska göra**

**"Folket dör – med kemiska vapen
eller vanliga vapen"**

Debatt om kriget i Syrien

Hjälp barnen att leva med två kulturer!

Sommaren slutade och vi går snabbt in på hösten. Ett nytt spännande nummer är här. Det fjärde numret handlar om föräldrar och barn. Jag hoppas att alla kommer att gilla det.

Det kommer många familjer från ett annat land till Sverige. Ibland kommer de från ett krig, ibland för att de vill ha ett bättre liv. Ett nytt liv börjar för dem här. Jag tror att det livet är ganska svårt i början, därför att de måste kämpa med språk, bostad, jobb och den egna kulturen.

Det är inte lätt för föräldrar som kommer till Sverige och vill lära sina barn sin egen kultur. Barnen fastnar mellan två kulturer här. Det är också svårt för barnen. Föräldrarna bråkar ibland med sina barn – och barnen vill inte alltid lära sig mammas och pappas språk och kultur. Många föräldrar tvingar sina döttrar att stanna hemma och de kontrollerar barnen. De låter inte sina döttrar gå på disco och fest eller dricka alkohol. De bestämmer att döttrarna inte får gifta sig eller träffa män från en annan religion.

Ett alternativ för många invandrar-

familjer är att skicka barnen tillbaka till sitt land. Ibland tvingar föräldrar sina barn att återvända för att läsa språk och lära sig deras kultur. Och ibland kommer barnen inte tillbaka till Sverige.

Men det finns en annan väg. Jag tycker att man måste lära barnen olika kulturer. Jag tror inte att det finns en gräns mellan smutsig och ren kultur, men det finns absolut olika kulturer i världen. Vi måste lämna våra barn i fred och inte tvinga dem till något, för det är bra för dem att lära känna olika kulturer och olika religioner. När föräldrar lyssnar, förstår och hjälper sina barn vill barnen lära sig utan tvång och bråk.

Slutligen vill jag säga ett stort tack till journalisterna Talal Al Saab och Vulet Shlemon som avslutat sin tid på Odinskolan och arbetet i redaktionen. Vi hälsar också våra nya medarbetare välkomna!

Text: Murat Altunöz, journalist

REDAKTION Världen&vi 2013:

Jenny Hostetter, chefredaktör

jenny.hostetter@abf.se

Fredrik Harstad, redaktör

fredrik.harstad@abf.se

Murat Altunöz, journalist/fotograf, sfi Odin

muraltunoz1@hotmail.com

Hanna Johansson, skribent, sfi Odin

Ramita Buarawong, skribent, sfi Odin

Shqipe Sahini, skribent, sfi Odin

Shalaw Fahrudin, fotograf, sfi Odin

Arnor Hermannsson, illustratör, gy Odin

Samra Mešinović, formgivning

samra.mesinovic@abf.se

ÖVRIGA MEDARBETARE, nr 4:

Karin Håkansson, Moa Lind, lärare sfi

Elever från introduktionsklassen på

Sundergymnasiet, Vårgårda

Malyuun, Ayamo, Baram, sfi Odin

Shireen Mansoor, Muse Abdulkadir,

Abdihakim Dahir Amir, Tamara Makko,

Manal Simmo, Shadia Abdulla, Zarina

Sultani, Anahita Radfar, Yousuf Abdul-

wahhab, Lucyna Jedrocha, Shuqri Nur,

Aveen Ahmmad, Cabdulahi Cabdulle,

Khadra Nuur, Zara, Behroz Azizi sfi Angered

Mejrima Tartamisi, barn- och fritid

Pardip Shapkota, Mahad Hasji, Hu Qiong,

sfi Odin

Yimin Cao, sas Odin

samt skribenter på debattsidan

TRYCK:

InPrint, Maskavas 250, Riga,

LV 1063, Latvia

OMSLAG:

© Jeanette Dietl. Fotolia.com

ISSN: 2001-5585

UTGIVARE:

ABF Vux

ADRESS:

Världen&vi

att Jenny Hostetter

ABF Vux

Odinsgatan 17

411 03 Göteborg

Rasismen kostar

Jag växte upp i en ganska liten stad som heter Falun, femtio mil norr om Göteborg. Jag började skolan i slutet av 1970-talet. Det fanns inga invandrarbarn på vår skola. Bara två barn som var adopterade. En flicka hette Carolina och kom från Guatemala.

Jag minns den första dagen när hon kom till vår klass. Hon var väldigt tyst och hade stora, rätta ögon.

Vi var alla lite rädda. Vi förstod inte vad Carolina sa. Hon förstod inte vad vi sa. Ibland slogs Carolina när hon blev arg. Vi var förskräckta! En flicka som slåss! Varför slåss hon? Vi tyckte att Carolina var dum. Nu när jag är vuxen förstår jag bättre.

Men vi var nyfikna också. Och nyfikenheten vann över rädslan. Vi blev vänner.

Det politiska partiet Sverigedemokraterna säger att invandringen är ett problem för Sverige. De säger att invandrare kostar pengar. De säger att det är ett problem att invandrare inte får jobb. När man inte har jobb måste samhället betala. Människor som inte har jobb mår inte bra, säger Sverigedemokraterna, och därför är det bättre att de inte kommer hit.

Jag läste en bok nyss, som sa något annat: Det är sant att invandringen kostar pengar. Men det som kostar mest är inte invandringen. Det är rasismen som kostar mest pengar för Sverige. Rasismen är orsaken till att så många nya svenskar inte får jobb.

På ett sätt är vi alla barn i det nya Sverige. Jag hoppas att vi växer upp, och slutar vara rädda för varandra.

Jag började som lärare på ABF Vux för ett år sedan. Jag har lärt mina elever mycket svenska. Men jag lär mig också mycket, varje dag.

Text: Karin Håkansson, lärare sfi

TEMA: Mamma, pappa, barn – i Sverige

Hej alla föräldrar på sfi,

Jag skriver till er för att jag vill förklara hur det är att vara ung och ha en fot i Sverige och en fot i mammas och pappas kultur. Jag skriver också för att jag vill förklara hur en bra mamma eller pappa ska vara.

Det finns både bra och dåliga saker med att vara ung i Sverige. Det är bra att jag får en ny kultur, språk och ett nytt land som jag kommer att tillhöra. Men det är också svårt, speciellt i början, eftersom jag är ny här och behöver träffa och lära känna nya människor från olika länder och försöka att trivas med dem.

Ofta känner jag mig främmande för jag har ett främmande utseende och därför är det svårt för mig att lära känna nya människor. Ibland känner jag att det aldrig kommer att bli bra att leva här och att jag aldrig kommer att trivas i den här miljön.

Den stora skillnaden mellan att vara ung i Sverige och i mitt land är att här finns det frihet och ungdomar kan göra vad de vill, medan i mitt hemland är det tvärtom. Därför är det kanske svårt att vara mamma eller pappa här om du kommer från ett annat land.

Men ett barn är som ett vitt papper och föräldrarna är de som fyller det med bra eller dåliga saker. Deras sätt att behandla barnet påverkar hur barnet blir.

Om en mamma eller pappa slår sitt barn, till exempel, för att barnet ska göra vad de vill så kommer barnet att använda samma sätt när han eller hon blir vuxen.

Jag känner en familj där föräldrarna var jättestränga mot sina barn. De slog dem och skrek på dem hela tiden. När barnen blev myndiga visade de ingen respekt mot någon. De blev elaka och gjorde allting fel bakom ryggen på sina föräldrar.

Istället ska föräldrarna vara bra och snälla mot sina barn. De ska vara vän med dem, förklara och ge råd om allt. För på det viset kommer barnet att förstå och övertygas om vad som är rätt och fel i livet. Det är också mycket viktigt att föräldrarna lyssnar ordentligt på barnen innan de ger några råd.

Min mamma kan inte så mycket svenska. Det är ju jobbigt både för föräldrarna och för barnen, eftersom det vanligtvis är föräldrarna som tar hand om sina barn. När barnen kan bättre svenska än sina föräldrar så blir det tvärtom.

Min mamma kan inte alltid ta hand om mina yngre bröder när de är ute eller behöver hjälp med vissa saker. Men de förstår också att man inte kan göra så mycket åt det, så det känns inte så jobbigt för dem.

Det kan vara väldigt olika för barn beroende på barnets ålder. Om de är väldigt små så blir det jobbigare för dem eftersom de inte kan förstå situationen. Om de är lite större känns det lite bättre.

Föräldrarna och barnen måste förstå att de inte kan ändra på det här, istället kan de hjälpa varandra så att det blir så bra som möjligt. Det är ingens fel.

Hälsningar,

Arif Abdísalam, 17 år, Sundlergymnasiet

NYA ORD

vara ung = mellan barn och vuxen, 12-26 år

främmande = olik och ny, annorlunda

utseende = hur du ser ut, t ex hår och kläder

jättestränga = mycket bestämda med regler

myndiga = 18 år, vuxna enligt lagen

elaka = inte snälla

ge råd = ge tips, visa vägen i livet

vanligtvis = mest ofta

beroende på = det beror på

Arif

Till alla mammor och pappor!

Hur tycker barnen att en mamma och pappa ska vara? Och hur är det att klara svenskan bäst i familjen? Läs texterna från några elever på Sundlergymnasiet i Vårgårda.

Barnen gör som ni gör!

Att vara mamma och pappa är att vara tillsammans för att kunna uppfostra barn. Föräldrarna måste själva vara bra exempel för sina barn.

Om de vill lära barnen att inte röka eller inte dricka alkohol så ska de inte själva göra det. Om de vill lära barnen att leva i en familj så måste de själva bygga ett bra liv tillsammans, t ex inte skilja sig eller slåss. Det är viktigt att alla i familjen respekteras. Och de får inte ha dåliga kompisar.

Eftersom man pratar mycket med kompisar så lär man sig snabbare svenska som ungdom. Då får man hjälpa till hemma med att handla eller läsa viktiga papper. Det är lättare för ungdomar eftersom de är ute mycket.

Föräldrarna vill lära sig prata bra men de kan inte, eftersom de inte har gått så länge i skolan i hemlandet. Barnen gick kanske ganska länge i skolan i hemlandet.

Det kan vara bra att man får hjälpa sina föräldrar men inte varje dag. Då kommer föräldrarna aldrig att kunna lära sig språket eftersom de vet att de får hjälp av sina barn.

Parastou och Younelle vill ha goda exempel.

Text: Younelle Soungou
Parastou Mohammadi

Ibland skäms jag för mina föräldrar

Det känns mycket svårt för ett barn som kan tala bättre svenska än sina föräldrar.

Man måste till exempel hjälpa sina föräldrar med myndigheter, sjukvård och annat. Ibland känner jag mig mer som en vuxen än som det barn jag är.

Ibland skäms jag inför mina kompisar på grund av att mina föräldrar inte pratar bra svenska och jag smälter som en liten bit is.

Men ändå: Jag älskar dem, för om de inte fanns så skulle inte jag finnas.

Text: Javid
Mohammadi

Vi flickor kräver samma respekt!

En bra förälder ska förklara hur man ska göra. De ska inte slå sina barn, om de gör det så kommer inte barnet att lyssna. De ska inte fråga barnet varför de går ut eller kontrollera barnet på något annat sätt. Det är okej att de bestämmer vilken tid barnet ska komma hem, men inte att de bestämmer vem du får träffa och inte, vad du får göra och inte. Sådant måste jag få välja själv. Jag måste också få välja mina kompisar själv.

Min mamma tycker att flickor och pojkar är lika viktiga. Det är bra. En del föräldrar säger att flickor ska vara hemma och hjälpa till att städa och laga mat. Men pojkarna får vara ute och spela fotboll och träffa kompisar. Det är fel. Våra föräldrar säger inte så, men en del mammor och pappor i våra hemländer säger så. Det blir orättvist.

Vi flickor känner och vill samma saker som killarna. Vi vill ha kul. Vi vill vara ute och leka och träffa kompisar. Vi vill ha samma respekt som pojkarna. Ibland får bara pojkarna presenter, god frukt och god mat. Det är fel.

Mammor och pappor ska låta både pojkar och flickor välja pojkvän eller flickvän själva, men om de har för många tycker jag att mamman ska säga stopp eftersom det är viktigt att man lär sig respektera andras känslor.

Text: Gita Mohammadi
Rahel Araya

Jag är glad över att leva i Sverige

Jag känner konstiga känslor men är också glad över att vara ung i Sverige.

Jag har lärt mig väldigt mycket svenska och har träffat många nya människor. Därför är jag alltid glad.

Jag tycker att föräldraskap handlar om att ta hand om sina barn. Och vi ska ta hand om föräldrarna när de blir gamla och vi är vuxna. Om ett barn får problem så måste föräldrarna hjälpa dem. Man måste prata med varandra så att man hittar en bra lösning på problemet.

Det är också viktigt att man har fritidsaktiviteter tillsammans i en familj.

Text: Nattarika Krittayapisit

Gita och Rahel vill ha samma frihet som killarna.

NYA ORD

uppföstra = lära och hjälpa barnen att bli vuxna
myndighet = text försäkringskassan och socialtjänsten
skäms = mår dåligt för att något inte är som man vill
smälter = rinner bort och försvinner
fritidsaktiviteter = det du gör på ledig tid
familjeråd = demokratiskt möte i familjen

Tipsruta:

Skriv svar till en eller flera av de unga!

Skicka ditt brev till:
jenny.hostetter@abf.se

En bra förälder ska:

- Ge barnet kärlek och vara ett bra exempel för sina barn
- Inte bestämma vad barnet ska göra eller inte göra hela tiden
- Låta barnet själv välja vem han eller hon ska gifta sig med
- Ge barnet goda tips
- Prata lugnt och förklara på bästa sätt
- Visa respekt så att barnet visar det tillbaka
- Inte slå sitt barn
- Se till så att barnet kommer i tid på kvällarna
- Ha aktiviteter tillsammans med barnen
- Se till så att barnen inte använder droger
- Säg vad som är rätt och fel för barn. Det kan inte hindra dem men det är en varning om de hamnar i samma situation någon annan gång.
- Skaffa vänner som bor i det nya landet så att det blir lättare att förstå hur allting fungerar.
- Lyssna på vad barnet har att säga. Det är inte bara barn som kan göra fel, det gör föräldrar också ibland.
- Föräldrar borde vara som nära vänner så att barnet känner sig bekväm i familjen.
- En familj bör ha ett familjeråd en eller två gånger i månaden.
- Ta det lugnt när de förklarar vad som är fel. Annars blir barnen rädda och vågar inte berätta vad de tycker eller vill. De vågar inte berätta sanningen.
- Inte bestämma allt. Barnen måste också få bestämma lite över sig själva och om de är över 15 år ska de få ha en pojk- eller flickvän.

Text: Arij Abdisalam
Samuel Werede Mengisteab
Javid Mohammadi
Elsa Araya
Foto: Markus Sandén-Agervi

Lek och leksaker – då och nu!

Vad lekte du med när du var barn?
Och vad tycker dina barn om att göra?

Manel Jendoubi: När jag var liten lekte jag med dockor. Jag och min syster lekte också lärare och elev.

Mina barn gillar att leka med leksaksbilar. De älskar att cykla. Det är kul för dem. Mina barn tycker också om att titta på arabiska barnprogram på datorn.

Janrat Hazell: När jag var liten hade jag en docka som jag lekte med. Jag tyckte om att byta kläder på henne. Jag var mycket ute och lekte med mina vänner. Vi hoppade twist och lekte kurragömma.

Min dotter heter Linn. Hon leker också mycket med sin docka. Hon tycker om att gunga och cykla. På vintern åker hon skridskor. Spela spel på datorn tycker hon är roligt.

Abbas Haidar: När jag var liten lekte jag med dockor och ibland med bilar.

Mina barn gillar att spela på datorn med kompisar. De tycker också om att vara ute med kompisar och ha kul. Min fru brukar alltid laga mat till alla barnens kompisar. De gillar att äta middag tillsammans!

Elmonda Gunnarsson: När jag var liten så lekte jag i Kelycyre i Albanien. Jag lekte med barbie-dockor och sydde egna kläder till dem. Jag ritade och målade mycket.

Min son heter Angelos. Han är fyra år. Han älskar att leka med bilar och även att sparka boll. Han har en gul elbil som han åker i ofta. Att bada i badkaret är också roligt. Angelos tycker också om att cykla, titta på tecknad film och att leka med sina vänner.

BRIS = Barnens rätt i samhället

BRIS är en organisation som barn och ungdomar upp till 18 år kan kontakta om de har problem och vill prata med en vuxen. Det är inte en myndighet. De jobbar gratis och det viktigaste för dem är barnens och ungdomarnas rättigheter.

Barnen kan ringa anonymt om de vill och de kan prata om allt, till exempel om mobbning eller om problem med vänner, på skolan, i familjen eller andra problem.

Man kan kontakta BRIS på olika sätt. Man kan ringa, maila eller chatta. Vuxna kan också kontakta BRIS för frågor och problem som rör barn.

Antalet barn som kontaktar BRIS

BRIS

Hit kan barnen ringa: 116 111

Hit kan mammor och

pappor ringa: 077-150 50 50

E-post: bris.vast@bris.se

Läs mer på hemsidan: www.bris.se

ökar hela tiden. Därför är det så viktigt att BRIS finns.

BRIS kämpar för att Sverige ska följa FN:s barnkonvention. Den säger att inga barn får bli dåligt behandlade.

Det spelar ingen roll om barnet är flykting, om det är flicka eller pojke,

vilket språk barnet talar, vilken gud barnet tror på, om det är rikt eller fattigt eller har ett funktionshinder.

Texter och foto: Hanna Johansson, Ramita Buarawong, Shqipe Sahini och Shalaw Fahradin, sfi Odin

6 frågor till: Mira Smitran

Mira är polis och får ofta frågor om hur man uppföstrar barn i Sverige.

Du kommer själv från Kroatien och kan jämföra. Tycker du att det är barnen som bestämmer i Sverige?

- Nej, det tycker jag inte. Det går rykten om det. Folk säger ofta att barnen har stor makt i Sverige. Det finns regler för föräldrarna, men det betyder inte att barnen bestämmer.

Vad får föräldrar inte göra enligt svensk lag, exempelvis?

- Man får inte slå barnen, nypa dem eller göra illa dem fysiskt på något annat sätt. Man får inte låsa in barnen. Och man får inte hota med att slå eller stänga in barnen. Misshandel av barn kan ge böter och fängelse eller villkorlig dom. Det betyder att man kontrolleras och straffas om man begår brott igen.

Men vad får man göra, då? Vad ska jag göra om mina barn bara springer runt och inte vill gå och sova?

- Man får vara bestämd. Man får säga att barnet ska gå till sitt rum. Och man måste prata med barnen och förklara vad de får och inte får göra. Det gör jag med mina barn. Ibland känns det som att det jag säger går in genom ena örat och ut genom det andra. Men barnen lär sig lite varje dag. Precis som du gör när du lär dig svenska!

Min mamma var mycket bra. När vi busade och inte lyssnade blev hon jättearg. Hon slog oss inte, men hon blev arg i ögonen. Det är bra, tycker jag. Får man bli arg på barnen i Sverige?

- Ja, det får man. Det blir nog alla föräldrar då och då. Man kan bli vansinnig på sina barn ibland och se arg ut eller skrika åt dem. Det är inte mot lagen. Det är förstås inte så bra att skrika på barnen hela tiden, för då slutar de lyssna. Men arg får du bli.

Många pappor och mammor är rädda för att polisen eller socialen ska ta deras barn. Det händer ibland i Sverige. När och varför?

- Det händer att socialen beslutar att ett barn inte kan bo med sina föräldrar. Då får barnet bo i en annan familj, en kort tid eller hela uppväxten. Men det är inte vanligt. Då är problemen mycket, mycket stora i familjen. Det kan till exempel vara så att barnet inte får mat och kläder hemma. Kanske mår mamman eller pappan dåligt psykiskt och kan inte ta hand om sina barn. Kanske misshandlas barnet under lång tid. Eller så missbrukar föräldrarna alkohol eller droger. Då kan det bli så svårt för barnen att de inte

kan bo hemma. Men ingen kommer plötsligt hem till dig en dag och hämtar dina barn. Så är det inte. Det är en stor utredning som socialen gör.

- Jag kan ge ett exempel: Jag och min arbetskamrat sökte en gång efter en pojke som hade begått ett brott. Han hade stulit något. Vi hade adressen till hans mamma, men hon öppnade aldrig när vi ringde på dörren. Men en dag öppnade pojkens syster. Hon sa att hennes bror var ute och att mamman sov. Det var mitt på dagen. Flickan kunde inte väcka sin mamma, men hon släppte in oss till slut – och jag har aldrig sett något så hemskt! Det var jätteäckligt i hela lägenheten. I köket låg alla tallrikar och glas huller om buller på bordet, på diskbänken och på stolarna.

Allt var smutsigt och det låg gammal mat och luktade överallt. Flickan skämdes jättemycket. Vi kunde inte gå på golvet för alla kläder och allt skräp där. Det fanns ingen mat i kylskåpet eller skafferiet.

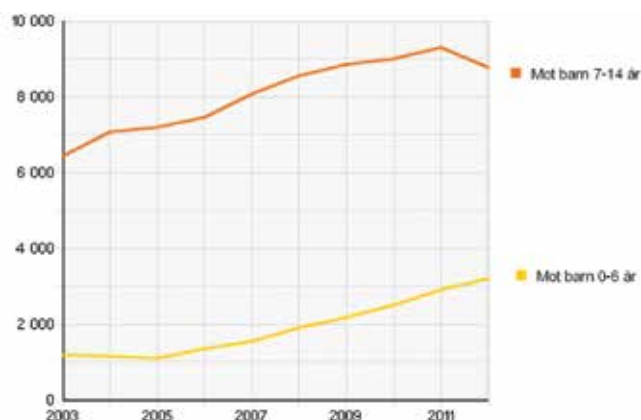
- Mamman var psykiskt sjuk. Hon mådde jättedåligt och sov hela dagarna. Hon lagade ingen mat till barnen och kunde inte ta hand om dem. Pojken hade en pappa som bodde på en annan adress och han fick flytta dit istället. Det blev bra. Det var tur att han stal, så att han fick hjälp. Han var ju hungrig!

- Ibland måste samhället göra något. Lärare, personal på förskolan och läkare måste anmäla om de tror att ett barn far illa i sitt hem. Men det betyder inte att barnet hämtas från föräldrarna. Det är bara om problemen är mycket stora och det inte finns någon annan hjälp att ge.

Om jag ser ett barn på sju-åtta år som röker cigaretter – vad ska jag göra då?

- Att röka är inte förbjudet i Sverige, inte heller om barn är små. Det är inget brott som polisen arbetar med. Men om det är mitt barn förklarar jag att det är farligt att röka.

**Text: Malyuun och Ayamo, sfi Odin
Jenny Hostetter, redaktör**

Antalet anmälda fall av barnmisshandel 2003-2013.
Källa: Brottsförebyggande rådet

Världens bästa föräldrar!

Snäll, men bestämd. Inte bråkig och inte stressad. Det är ett svårt jobb att vara mamma eller pappa.

Här skriver flera sfi-elever hur de tycker att bra föräldrar ska vara.

Visa respekt, håll koll – och ät middag tillsammans!

En kärnfamilj är en familj som respekterar andra människor. Till exempel ställer de alltid upp om en granne behöver hjälp med något. Alla i familjen visar respekt för varandra och har tålamod om någon i familjen gör något fel.

Föräldrarna i en sån familj tar stort ansvar för sina barn så att de mår bra och lyckas i skolan. De ska också ha koll på sina barn och veta vem de är med på fritiden och vad de gör, eftersom man kan påverkas negativt av dåliga vänner och positivt av bra vänner. Om du vet att ditt barn har en vän som röker och en vän som spelar fotboll kan du prata med ditt barn och påverka så att barnet är mer med den som spelar fotboll och mindre med den som röker.

De flesta barn går i någon sport och det är jättebra, eftersom man mår bättre och kroppen blir starkare. Samtidigt träffar man vänner i samma ålder som man kan ha roligt med.

När man går i någon sport kan man koncentrera sig bättre på skolan och då kan de få bra slutresultat.

En bra familj håller koll på sina barn så att de inte är ute sent på kvällarna, och när barnen ska gå ut så måste de fråga och säga vem de ska vara med, så att de blir lätta att kontakta om det händer något.

Om alla i familjen samlas och äter vid bestämda tider, kan de prata med varandra under tiden.

Föräldrarna i en sån familj har koll på att deras barn gör sina läxor och att de går till skolan och inte skolkar. De kan bestämma en tid då alla i familjen träffas och gör sina läxor. Då kan de hjälpa varandra.

Text: Baram, sfi Odin

Illustration: Arnor Hermannsson,
gy Odin

Recept för bra föräldrar

2 dl skratt
1 dl lek
6 msk hjälp
1 kg respekt
och mycket kärlek

Bra föräldrar skrattar, pratar och leker med sina barn.
De måste känna den speciella kärleken till barnen.
De måste förstå och hjälpa varandra med allt.
De bråkar inte framför barnen.
De bestämmer tillsammans om barnen.
De säger till barnen att inte prata med främlingar.
De lär barnen att respektera äldre.
De planerar rutinerna för barnens dagar.
De lyssnar på barnens problem.
De reser på semester med barnen.

Text: Shireen Mansoor, sfi Angered

Mina barn bor inte hos mig

Det är svårt för mig att berätta om familjen, eftersom mina barn inte bor hos mig. De kommer till mig då och då, men de bor i en annan familj. Jag har varit så ledsen så många gånger och gråtit över det i flera år.

Barn kan bli besvikna på sin mamma och pappa. Om livet inte fungerar så blir problemen stora. Vi som föräldrar ska ta ansvar. Vi måste tänka på vad som kan hända och vara snälla mot barnen så att de mår bra.

Att mamma och pappa är skilda ska inte drabba barnen.

Text: Anonym elev

Det här ska vi lära barnen

Mamma och pappa ska ge barnen bildning.

De ska lära barnen kultur.

De ska lära barnen att respektera andra.

De ska lära barnen att älska sina föräldrar.

De ska lära barnen att respektera läraren.

**Text: Muse Abdulkadir
och Abdihakim Dahir Amir, sfi Angered**

Jag bakar bullar med barnen

Jag bakar kakor och bullar med mina barn.

Jag och min man hjälper barnen med läxorna.

Jag tar med barnen till skogen varje helg.

Jag lyssnar på barnen och är inte arg.

Jag åker med barnen till havet på sommaren.

Vi är en familj och vi älskar varandra!

**Text: Tamara Makko,
sfi Angered**

Bra föräldrar slår inte barnen

Bra föräldrar lyssnar på vad barnen säger och är snälla mot barnen. Bra föräldrar slår inte sina barn och de tvingar inte barnen dit de inte vill.

De lär barnen att ta ansvar för sig själva.

**Text: Manal Simmo och Shadia Abdulla,
sfi Angered**

Bra föräldrar är smarta

Bra föräldrar är snälla, lyssnande, trygga, lekfulla och smarta.

Bra föräldrar måste vara praktiska och lyssna på vad barnen säger och vart de vill. Föräldrarna måste vara kramiga och snälla. Det är också mycket viktigt att vara demokratisk och pratsam.

En dålig förälder lyssnar inte, är inte snäll och hjälper inte sina barn.

Text: Zarina Sultani, sfi Angered

Barn ska känna sig fria i sitt eget hus

Bra föräldrar är människor som älskar sina barn. De tar ansvar för dem och hjälper dem när barnen behöver det.

Bra föräldrar måste vara demokratiska. Det betyder att de måste vara snälla, lyssnande, trygga, kramiga, rättvisa och generösa. Och ett barn måste alltid känna sig fri i sitt eget hus.

En dålig förälder är en människa som inte älskar sina barn, inte tar ansvar för dem utan bara tänker på sig själv. De gillar att barnen lyder dem och att barnen sitter stilla och lyssnar på dem.

Text: Anahita Radfar, sfi Angered

Så gör jag och min fru

Jag och min fru hjälper barnen med läxorna.

Jag och min fru åker till stranden och äter mat på restaurang med barnen.

Jag och min fru går på bio med barnen och tittar på film ibland.

Ibland går jag och min fru och vårt barn till lekplatsen.

Jag hjälper min fru hemma och städar och lagar mat.

Text: Yousuf Abdulwahhab, sfi Angered

Var lekfull och lite sträng

Jag tycker att vi föräldrar måste hjälpa våra barn under hela deras liv, även om de är vuxna. De behöver vårt stöd.

Vi är ansvariga för barnens uppfostran. Vi måste hjälpa dem att göra läxor och att bygga relationer med andra barn.

Vi måste krama och kyssa våra barn ofta och prata mycket med dem. Det är viktigt att vara flexibel och kunna hålla flera bollar i luften.

Föräldrarna måste hålla koll på vad barnet gör och med vem han eller hon leker. Vi måste lära barnen ansvar. Vi måste ofta hjälpa barnen, men också ställa krav. Vi måste vara rättvisa, lekfulla och lite stränga.

Text: Lucyna Jedrocha, sfi Angered

Från mig till mitt barn

Kom till mig
När du är ledsen
Och jag ska trösta dig
Kom till mig
När du är ensam
Och jag ska hålla dig sällskap
Kom till mig
När du behöver prata
Och jag ska lyssna på dig

Text: Shuqri Nur, sfi Angered

Min dotter är rolig hela tiden
Hon pratar och frågar mycket
Hon vill veta många saker
Hon vill lära sig allt om världen

Text: Aveen Ahmmad, sfi Angered

Mina älskade barn
Ni är mitt allt
Ni är min dröm
Ni är min längtan
Ni är ljuset i mörkret
Ni är ständigt i mina tankar
Jag bär er i mitt hjärta
Var i världen jag än befinner mig
För ni är en del av mig
Det kan ingen ändra på

Text: Zara, sfi Angered

Mamma
Får jag sjunga för dig
Lyssna lyssna noga
Om du inte vill lyssna
Vill jag inte sitta
På ditt knä

Text: Khadra Nuur, sfi Angered

Jag älskar dig
min lilla älskling
Du är för mig
som en ros
Du är mild som silke

Jag älskar dig
min lilla älskling
Du gör mig lycklig
som ingen kan
Du är solen som lyser
i denna mörka natten

Jag älskar dig
min lilla älskling
Ditt hår luktar
som blommor på våren
Dina rosa läppar
liknar jordgubbar

Jag älskar dig
min lilla älskling

Text: Mejrima Tartamisi, barn- och fritid
Illustration: Arnor Hermannsson, gy Odin

Huwa i huwa
Finns inte mamma
Huwa i huwa
Finns inte pappa
Huwa i huwa
De kommer snart
De köper mjölk och godis

Text: Cabdulahi Cabdulle, sfi Angered

Nepal väntar på val

Nepal är ett av de vackraste länderna i världen. Här finns Mount Everest, världens högsta berg. Men här finns också många problem. Den politiska situationen är orolig. Krig och uppror har gjort att många invånare är fattiga.

Under 1990-talet började en grupp som kallas för maoisterna att protestera mot kungen. De ville avskaffa monarkin och införa republik. De fick snabbt stöd av folket, både på landet och i de fattiga stadsdelarna. Snart var maoisterna den största politiska gruppen i Nepal. Regeringen försökte stoppa upproret. Striderna pågick i tio år och många tusen människor dog.

Efter stora demonstrationer och strejker tvingades kungen inrätta ett parlament år 2006. I slutet av året skrev man ett avtal om fred. Maoisterna och sju partier enades om ett program som bland annat garanterade mänskliga rättigheter, pressfrihet och ett flerpartisystem. En 240 år gammal monarki var avskaffad. Men de politiska konflikterna fortsatte.

Sedan fredsavtalet har man flera gånger försökt att skapa en ny konstitution. Det har tagit längre tid än nödvändigt. En svår fråga är hur parlamentet ska se ut och hur makten ska delas mellan presidenten och premiärministern. Flera val och regeringar har kommit och gått, men politikerna litar inte på resultaten från valen. Presidenten Ram Baran Yadav vill byta ut maoisternas ledare Baburam Bhatari som premiärminister. Situationen blir också osäker eftersom många politiska stolar står tomma.

En folkomröstning om den nya konstitutionen är planerad, men den har skjutits upp många gånger. I juni 2013 skulle det vara ett parlamentsval. Det är också försenat. Samtidigt drabbas befolkningen av bombattacker och uppror, särskilt i huvudstaden Katmandu. För några veckor sedan exploderade exempelvis en buss.

Lösningen på alla problem i Nepal är ett val. Om de politiska partierna förbereder valet, kommer folket att lösa alla problem. Det viktiga är att skapa ett system som ger trygghet åt folket.

En sak är väldigt tydlig: de politiska konflikterna vi ser nu i Nepal kommer att avgöra historien.

Text: Pardip Shapkota, sfi Odin

Svensk politiker dödad i Somalia

Den unga vänsterpolitikern Abdirahim Hassan blev dödad under en resa från Sverige till Somalia. Det rapporterades på nyheterna i Sveriges radio.

Abdirahim Hassans familj bekräftade att han avled efter skottlossning i Mogadishu, enligt nyhetssändningen.

Abdirahim Hassan bodde i Husby i Stockholm och var aktiv i vänsterpartiet. Han åkte till Somalia för att arbeta med ett projekt för demokrati.

Hans partikamrat Ann-Margarethe Livh var med honom på resan. Hon blev skadad i skottlossningen men överlevde.

Text: Mahad Hashi
sfi Odin
Jenny Hostetter
redaktör

Foto: Shalaw Fahrudin
sfi Odin

NYA ORD

uppror = en kraftig protest

avskaffa = ta bort

monarki = land med kung

strejk = när de anställda inte vill arbeta, till exempel för att få högre lön

inrätta = skapa, starta

konstitution = de viktigaste lagarna för hur ett land ska styras

vänsterpolitiker = en politiker som är med i Vänsterpartiet, Socialdemokraterna eller liknande partier

var aktiv i = arbetade mycket i en organisation eller liknande

avled = dog

bekräftade = någon garanterar att något har hänt

skottlossning = flera skott från vapen

Så tänker jag om hösten

På hösten blir några blad gula och röda på träden och faller i mängder på marken. Det ser jättevackert ut.

Det luktar så gott i höstluften och himlen är så blå. Solen och vinden är varken varm eller kall. Det är skönt.

Om du går i skogen är den höstliga skogsdoften så klar. I skogen finns mycket svamp, blåbär och lingon och man blir full av glädje när man plockar.

Jag tycker att hösten är den bästa årstiden även om den är kortast i Sverige.

Text: Hu Qiong, sfi Odin

EN BRA BOK

En resa till lyckan i livet

Boken *Lyckan, kärleken och meningen med livet* handlar om en person som besöker tre olika länder på ett år.

Boken är skriven av en amerikansk författare som heter Elizabeth Gilbert. Det är en självbiografi. Huvudpersonen är författare själv. Hon berättar om sin skilsmässa. Hon vill söka efter det hon verkligen vill med livet.

Sedan börjar hon en lång resa. Hon börjar i Italien där hon lär sig att njuta. Sedan reser hon till Indien och lär sig konsten att nå sinnesro och till Indonesien där hon hittar balans.

Jag tycker mycket om den här boken. Jag har läst den både på svenska och kinesiska. Jag har mycket känslor liksom huvudpersonen. Ett exempel är när hon hittar balansen i livet i Indonesien. Där står en mening om "att ibland tappa balansen för kärleks skull, det ingår i ett balanserat liv".

Text: Yimin Cao,
sas Odin

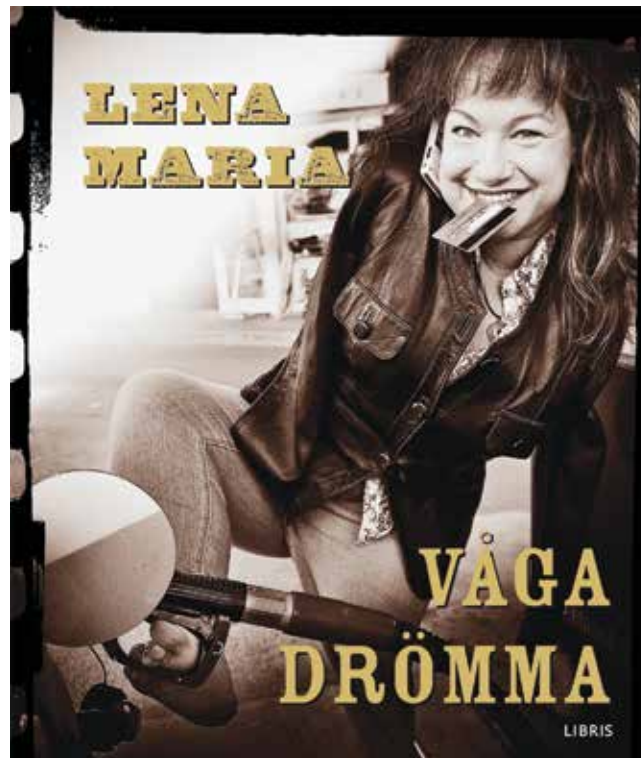
NYA ORD

författare = personen som skriver boken

självbiografi = en bok där författaren skriver om sitt eget liv
huvudpersonen = den viktiga personen i boken

njuta = älska livet, göra saker som man tycker om

sinnesro = bli lugn och tycka om sig själv och sitt liv

Lena Maria Klingvall

Sångerskan Lena Maria Klingvall föddes 1968. Hon var handikappad. Hennes föräldrar tänkte: Vad fin hon är! Hon har inga händer, men det är bra att hon har två fötter!

Lena Maria måste lära sig att äta, skriva, borsta tänderna, kamma sig och mycket mer med hjälp av sina fötter. När hon var tre år lärde hon sig simma. Nu kan hon spela piano, laga mat, dricka kaffe, äta, sy, måla och köra bil.

Efter gymnasiet studerade Lena Maria på musikhögskolan. Hon är duktig på att sjunga. Hon har spelat in fjorton CD-skivor och sjungit i många länder, till exempel Japan, USA och Kanada.

Lena Maria har tre yrken. Hon är sångerska, författare och konstnär. Hon har skrivit två böcker och målat många vackra tavlor. Lena Maria tänker alltid att man ska prova nya saker. Jag måste försöka!

Text: Behroz Azizi, sfi Angered

Öppna ögonen för vad som händer i Syrien!

Finns det verkligen medmänsklighet? Eller ljuger vi för oss själva? Och om det finns medmänsklighet i den här världen – gäller det vissa folk och inte andra?

Den syriska revolutionen ville ha frihet, värdighet och demokrati. År 2011 började folket gå ut på gatan – det syriska folket som hade lidit av de flesta typer av tortyr, mord, fördrivning, förstörelse och hunger. De bar blommor och höll upp plakater. De sa: Nej till orättvisa! Nej till korruption! Ja till frihet, demokrati och värdighet!

Den syriska revolutionen började fredligt, men den orättvisa diktatorn Bashar al Assad ville ha ett krig mot sitt eget folk. Folket fick skott på sina kroppar, på sin nakna hud.

Efter att ha förlorat tusentals döda och sett tiotusentals sårade kunde folket inte tolerera mer. Efter att ha förlorat hoppet om hjälp från alla nationer krävde de skydd från folkmordet.

Men världen visade dövhet och talade ett språk av tystnad. Världen såg inte, talade inte.

Då bestämde sig det syriska folket för att försvara sig på alla möjliga sätt. Kriget började och flammade upp överallt i Syrien. Assads armé började bomba med alla typer av tunga vapen, flyg, raketer och stridsvagnar – och slutligen började han använda internationellt förbjudna kemiska vapen.

Denna mördare dödade mer än 200 000 människor och har drivit bort mer än åtta miljoner flyktingar, varav en miljon barn. I fängelserna finns mer än 600 000 och de

Bild: istockphoto.com

vill dö tusen gånger varje timme ifrån sina svåra straff.

Hur många mammor har förlorat sina barn? Hur många barn är föräldralösa? Och hur många familjer har begravts under rasmassorna?

Världens barn somnar till ljudet av musik – och Syriens barn somnar till ljudet av bomber. Hela världen tittar på medan denna stora nation lider. Folket lider fortfarande och letar fortfarande efter medmänsklighet.

I förra månaden möttes USA:s och Rysslands regeringar för att prata om Syrien. De diskuterade hur regimen Assad ska förstöra sina kemiska vapen. Men det är inte tillräckligt för att lösa problemen i Syrien.

I Syrien dör folket – med kemiska vapen eller vanliga vapen. De dör varje dag.

Basim Aziz,
med ett hjärta som blöder för Syrien

Ta bort alla gamla spårvagnar!

Jag tycker att Västtrafik måste ta bort gamla spårvagnar.

Många gånger har jag sett gamla handikappade människor och föräldrar med barnvagnar som inte kan gå på spårvagnarna så lätt.

Jag har ett förslag: att Västtrafik säljer biljetterna lite dyrare. I så fall kan de satsa mer pengar på nya spårvagnar.

Jag tror också att det skulle vara bättre om man förbjöd alla att dricka sprit på spårvagnarna, för det luktar så illa. Jag tycker att det är bättre om alla människor kan resa utan att det luktar illa.

Shima Taimori

Bild: Göteborgs Spårvägar. Fotograf: Johan Ekstam

Kriget i mitt vackra land

Al-Hamidiyah Souq i Damaskus

Jag kommer från Syrien. Jag bodde där i nästan 25 år innan kriget. Jag känner igen och har besökt flera städer i landet.

I Syrien finns många historiska platser. På grund av detta brukade många turister komma dit varje år. Det är inte allt. Syrien har också fin natur, en lång kust, många berg, många skogar och en öken.

I Syrien finns mycket. Där finns många olika grönsaker och olja. Så landet behöver inte importera någonting från andra länder.

Men folket hade en dålig regering som mördade och som rånade. Statens pengar användes inte på ett bra sätt. Bilvägarna var dåliga, sjukvården var dyr. Man köpte och samlade mycket vapen istället, som nu används mot folket.

Jag hoppas att kriget tar slut och att allt blir bra.

Saad Mosa

Invandrare måste också få göra misstag

Förra veckan åkte en kompis och jag från Eriksbo.

Vi skulle åka till Hjällbo centrum för att hämta min son och vi sprang till bussen. Eftersom vi ville hinna med bussen blev vi andfädda och satte oss på första bästa plats.

När bussen var framme blev vi stoppade av en kvinna som var handikappad. Hon frågade oss om vi visste vad handikappsymbolen betyder.

Vi bad henne om ursäkt för att vi hade satt oss på en plats för handikappade, men hon vägrade att acceptera vår ursäkt. Hon använde fula ord om invandrare till oss.

Jag tycker inte att man ska dra alla invandrare över en kam. Ibland blir det fel, men vi bad om ursäkt. Vad

mer kan man göra?

Jag tycker att man måste förstå varandra och acceptera varandra.

Helez Hasan

När jag kom till Sverige

När jag var ny i Sverige pratade jag och hälsade på folk på bussen. Idag sitter jag tyst när jag åker. Det är tråkigt, tycker jag.

I början var det svårt att komma i

tid till möten. Svenskar passar nästan alltid tiden. Det försöker jag också göra. Men ibland blir det stressigt.

Mahad Hashi

FRÅN REDAKTIONEN

Vad tycker du?

Vad tänker du? Håller du med eller inte? Skriv till Debatt! Alla åsikter är välkomna. Skicka din text till jenny.hostetter@abf.se

NYA ORD

medmänsklighet = att man förstår och känner vad andra människor känner

ljuger = säger saker som inte är sanna, talar inte sanning

värdighet = respekt, att man vet människors värde

korruption = när t ex poliser och politiker tar emot svarta pengar

inte tolerera = inte tåla, inte acceptera

sårade = skadade personer

mördare = en kriminell person som dödar människor

föräldralösa = barn utan mamma och pappa

kemiska vapen = gas, farlig luft, som skadar och dödar

Mari kämpade och tog körkort

Mari Ali kom till Sverige från Iran för flera år sedan. Idag studerar hon sfi på ABF Vux i Angered – och hon har nått ett viktigt mål i livet.

När Mari Ali började i skolan i Sverige tyckte hon att det var svårt. Hon gick bara tre år i skolan i Iran så hon fick kämpa mycket med att lära sig läsa och skriva på svenska. Men för Mari är det viktigt att kämpa hårt för att nå sina mål.

För några år sedan kom Mari på att hon ville ta körkort. Hon började ta körlektioner och studera körkorts-teori. Många av hennes vänner och bekanta trodde inte att hon skulle klara det. De sa att det aldrig skulle gå. Men Mari lovade sig själv att hon skulle klara det. Hon ville bevisa för sig själv och för alla andra att hon kunde.

Hon tränade i sju månader. Hon tog många körlektioner efter skolan. Hon var på körskolan och studerade till teoriprovet. Mari gjorde både teoriprovet och uppkörningen flera gånger och till slut lyckades hon!

Hon berättar att hon var så nervös att hon skakade innan den sista uppkörningen. Hon vågade inte titta när läraren visade papperet där det stod

att hon var godkänd. När hon förstod att det var sant skrek hon rakt ut. Hon grät och pussade läraren. Sedan ringde hon till sina barn och sin man och berättade den fantastiska nyheten. Mari ville fira att hon äntligen hade fått körkort. Hon hyrde en lokal och hade en stor fest med mat, musik och dans. Det kom över 60 personer.

Mari har en bil och hon kör varje dag. Hon tar med sig sina yngsta barn och kör till Åbybadet, Ikea eller centrum. Barnen tycker mycket om att göra utflykter med sin mamma. I december förra året gjorde Mari och barnen en lång resa med bilen. Hon körde till Danmark, Holland och Belgien och hälsade på vänner och släktingar.

- I början var det lite svårt att hinna läsa på skyltarna men nu är det inga problem, säger Mari.

Jag frågar Mari varför hon så gärna

ville ta körkort. Hon svarar att hon ville köra sina barn. Det är viktigt att kunna hjälpa dem. Mari säger så här:

- Många män tycker att kvinnor inte ska köra utan sitta i baksätet. Men varför ska bara män ha körkort? Kvinnor kan också.

Mari pratar med många kvinnor och uppmuntrar dem att ta körkort och köpa en bil.

Text och bild:
Moa Lind, lärare sfi

Till minne av min farbror

Jag vill berätta om min kära farbror som dog i Iran för flera år sedan. Han var inte bara min farbror utan också som en bästis.

Han var en snäll person med ett stort hjärta, men grejen är att han var för ung när han dog.

En dag var han på jobbet. Han arbetade som murare och ramlade från sjätte våningen och dog direkt.

När jag förlorade honom kändes det som att jag hade förlorat mitt hjärta, för att han var mitt liv eller mer än det.

Nu saknar jag verkligen honom och det känns som om jorden är utan syre. Han har en speciell plats i mitt hjärta och jag ska aldrig glömma

honom, inte på en evighet.

Jag minns fortfarande hur han lekte med mig och mina syskon. En dag när jag och han spelade fotboll så sköt jag bollen mot ett fönster så att det gick sönder. När min mamma kom hem blev hon arg på mig men min farbror sa att det inte var mitt fel utan hans.

Jag är stolt över att jag kände honom.

Text: Javid Mohammadi,
Vårgårda gymnasium

Illustration: Anor Hermansson, gy Odin